

УДК 339.92

DOI 10.33111/sedu.2019.44.050.062

*Шевчук Наталія Валентинівна***Рудь Вадим Миколайович****Фесенко Владислав Юрійович****

СТАТЕГІЧНА МОТИВАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті представлено результати узагальнення теоретичного доробку та аргументовано авторську позицію щодо змістовного наповнення терміну «стратегічна мотивація діяльності економічних суб'єктів». Визначено ключові особливості стратегічної мотивації іноземних компаній щодо виходу на зарубіжні ринки на основі логіки взаємозв'язку факторів, мотивів та ефектів діяльності. Практичний аспект дослідження представлено результатами аналізу мотивів та ефектів діяльності іноземних компаній в Україні, які було отримано на основі узагальнення бізнес-аналітики таких компаній як *ArcelorMittal* (металургійний бізнес), *Luxoft* (IT-бізнес), *JTI* (виробництво тютюнових виробів), *SKF* (виробництво підшипників, систем змащення і мехатроніки), *Carlsberg* та *SUN InBev* (пивний бізнес).

Ключові слова: стратегічна мотивація діяльності економічних суб'єктів, мотиви, ефекти прямих іноземних інвестицій, технологічний обмін, накопичення інвестицій.

Вступ. Науково-практична проблематика стратегічної мотивації діяльності іноземних компаній є безпосередньо пов'язаною з одним з ключових питань світової економіки — масштабної трансформації суспільства в країнах, що розвиваються під впливом розвитку великого міжнародного бізнесу. Приклад нових індустриальних країн продемонстрував не тільки можливість здійснення економічного розвитку за рахунок прямих іноземних інвестицій (ПІІ), але й можливість модернізації технологічної бази, інфраструктури та громадських інститутів. У той же час багато країн, які є реципієнтами ПІІ, не тільки не показують достатніх темпів економічного зростання, але й зіштовхуються з негативними соціально-економічними ефектами від діяльності міжнародних компаній. Усе це говорить, по-перше, про те, що існують різні типи ефектів реальних іноземних інвестицій, що мають різноспрямований вплив на економіку і потребують класифікації та виявленні можливостей їх компенсації. По-друге, наявність як позитивного, так і негативного досвіду розвитку за рахунок зовнішніх джерел фінансування дозволяє передбачити, що ефективність іноземних інвестицій залежить від параметрів економічного середовища і від заходів державної інвестиційної політики, що потребує відповідного аналізу та обґрунтування.

* *Шевчук Наталія Валентинівна* – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», natalyvkneu@ukr.net

** *Рудь Вадим Миколайович* – магістрант факультету економіки та управління, програма «Менеджмент підприємницької діяльності», ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», rudvadvm@gmail.com

*** *Фесенко Владислав Юрійович* – студент факультету економіки та управління, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», vlad.11.fesenko@gmail.com

Результати досліджень теоретичних і практичних проблем стратегічної мотивації діяльності іноземних компаній досить широко представлені у наукових публікаціях, найбільш вагомими серед яких є праці зарубіжних (М. Бломстрома та А. Кокка [1], Дж. Бхагваті [2], Дж. Х. Даннинга та С. Ландена [3], К. Коджима [4], Дж. Маркузена [5], Н. Рогатнєва [6], М. Портера [7], ін.) та українських вчених Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручника, Я. М. Столярчук, ін. [8].

Постановка задачі. Не зважаючи на вагомість наукового доробку за темою даного дослідження варто наголосити на тому, що термін стратегічної мотивації застосовується контекстуально та є змістовно невизначеним, що актуалізувало потребу у визначенні чіткої авторської позиції у даному питанні. Крім того, традиційно, практичні результати дослідження стратегічної мотивації діяльності іноземних компаній у країні, що є реципієнтом, розглядаються з точки зору факторного впливу на процеси прямого іноземного інвестування та зазвичай інтерпретуються в контексті інвестиційної привабливості країни. Логіку практичного аспекту даного дослідження побудовано на основі визначення ефектів ПІІ, що отримують іноземні компанії, які працюють в Україні, та економіка країни-реципієнта.

Результати. Отримані авторами результати дослідження будуть представлені у теоретичному та практичному аспекті. З теоретичної точки зору аргументовано авторську інтерпретацію терміну «стратегічна мотивація діяльності економічних суб'єктів» та систематизовано ефекти ПІІ. Практичний аспект дослідження представлено результатами аналізу мотивів та ефектів діяльності іноземних компаній в Україні, які було отримано на основі дослідження діяльності таких компаній, що працюють в Україні: *ArcelorMittal* (металургійний бізнес), *Luxoft* (ІТ-бізнес), *JTI* (виробництво тютюнових виробів), *SKF* (виробництво підшипників, систем змащення і мехатроніки), *Carlsberg* та *SUN InBev* (пивний бізнес).

Теоретичні результати дослідження. У сучасних наукових економічних публікаціях не існує єдиної позиції щодо визначення змісту категорії «стратегічна мотивація діяльності економічних суб'єктів», а даний термін вченими та практиками використовується контекстуально. На основі термінологічного аналізу категорій інтереси, мотиви, потреби, діяльність, мотивація, стратегія, ін. (рис. 1) було аргументовано доцільність визначення змісту стратегічної мотивації у двох аспектах: об'єктному — це цілісна сукупність факторів і подій бізнес-середовища, які детермінують організаційну поведінку, тобто спонукають організацію здійснювати певні дії, які спрямовані на забезпечення досягнення бажаних та очікуваних економічних результатів; процесному — це циклічний процес безперервного взаємного впливу і перетворення, в якому економічний суб'єкт та ситуація взаємно впливають один на одного і результатом якого є організаційна поведінка, яка являє собою цілісність формування та реалізації стратегічних рішень. Визначено специфічну відмінність стратегічної мотивації від традиційного її розуміння, яка полягає у спрямованості дій (рис. 2): традиційний підхід визначає орієнтацію на очікуваний економічний результат, стратегічна мотивація діяльності орієнтована на бажаний. Бажаний та очікуваний економічні результати є наслідками організаційної розумової діяльності, а їх принципова відмінність полягає у тому, що бажаний результат є наслідком стратегічних намірів, очікуваний — цілей.

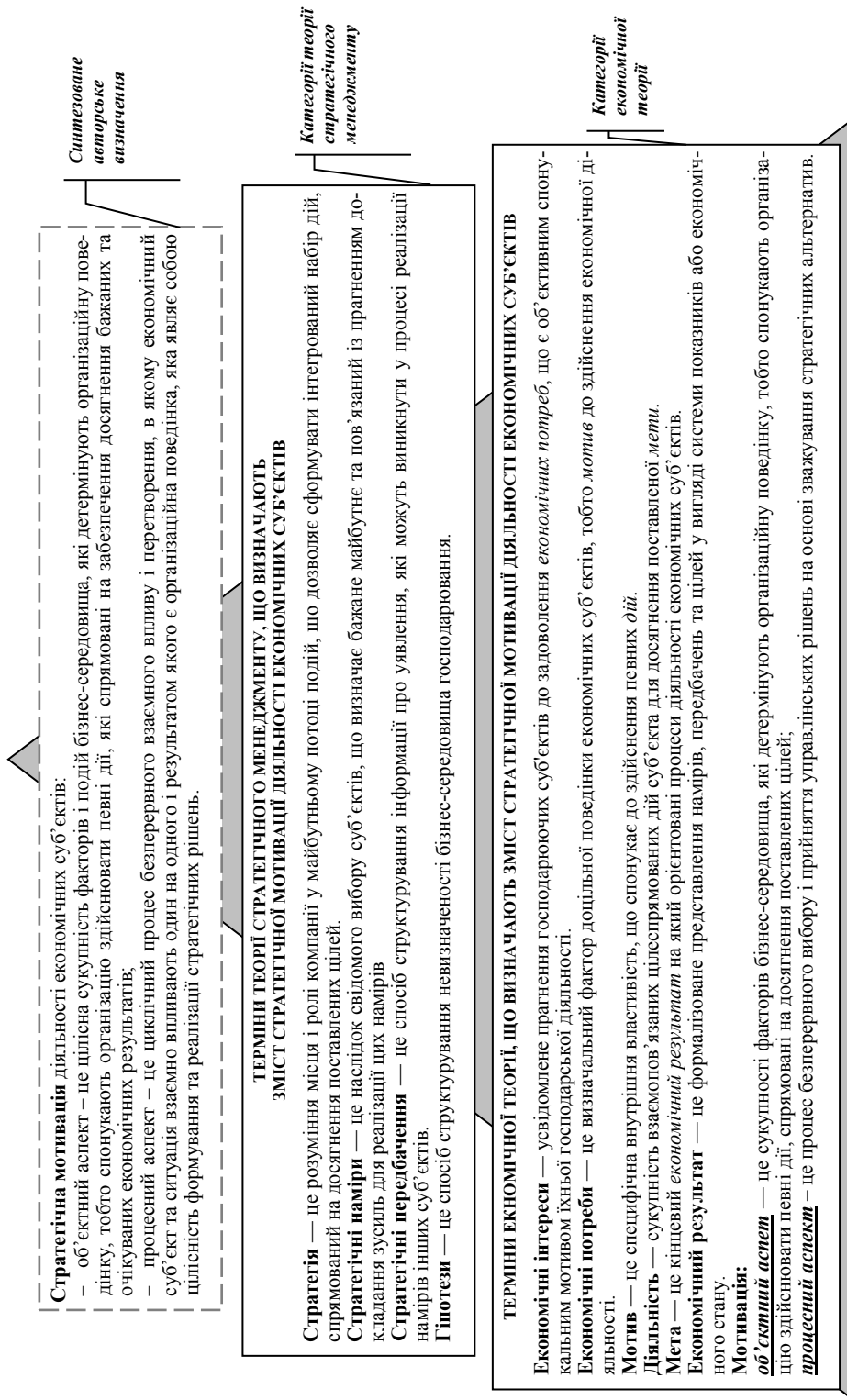

Рис. 1. Взаємопов'язані категорії, що визначають стратегічну мотивацію діяльності економічних суб'єктів

Джерело: побудовано авторами.

Відмінність намірів від цілей полягає у тому, що наміри знаходяться всередині того, хто їх формує і визначаються як розумова конструкція. Цілі завжди позиціонуються у просторі і часі і знаходяться поза суб'єкту їх формування [9].

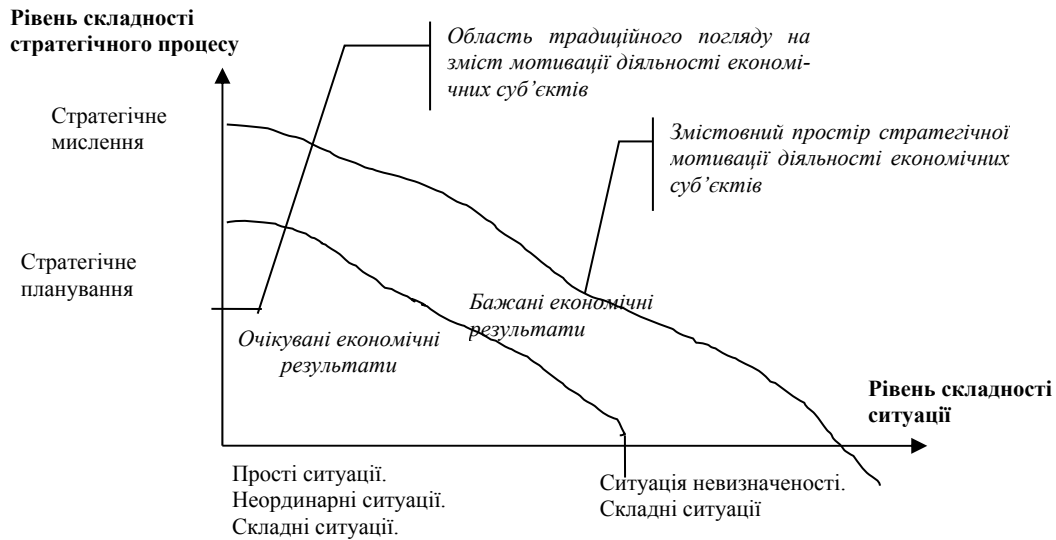

Рис. 2. Формалізація змістовних меж визначення категорії «стратегічна мотивація діяльності економічних суб'єктів»

Джерело: розроблено авторами

Дослідження ключових особливостей стратегічної мотивації іноземних компаній щодо виходу на зарубіжні ринки було зроблено на основі логіки взаємозв'язку факторів, мотивів та ефектів діяльності. Основними факторами стимулювання виходу іноземних компаній на зарубіжні ринки науковці визначають інтеграцію виробництва, зростаючу роль ТНК, економічну політику країн щодо забезпечення економічного зростання та рівня зайнятості, прагнення країн щодо подолання кризових явищ у економіці та соціальній сфері, забезпечення діяльності стратегічними ресурсами, екологічні фактори тощо. Результати дослідження економічних мотивів здійснення ПІІ дозволили зробити акценти на такі: зниження змінних витрат, забезпечення зростання вартості активів, зниження податкового тягаря, інституційні умови діяльності, підтримка експорту за умов відносного подорожчання експортної продукції, усунення витрат імпорту проміжної продукції, ін. Взаємодія бізнес-середовища та економічного суб'єкту супроводжуються низкою різноспрямованих ефектів як для інвесторів, так і країни вкладення капіталу, які було систематизовано як представлено на рис. 3. Відповідно до стейкхолдерської концепції теорії стратегічного менеджменту найвищого рівня ефективності взаємовідносини економічних суб'єктів

забезпечуються за умови балансування економічних інтересів, які і визначають мотиви діяльності усіх зацікавлених осіб.

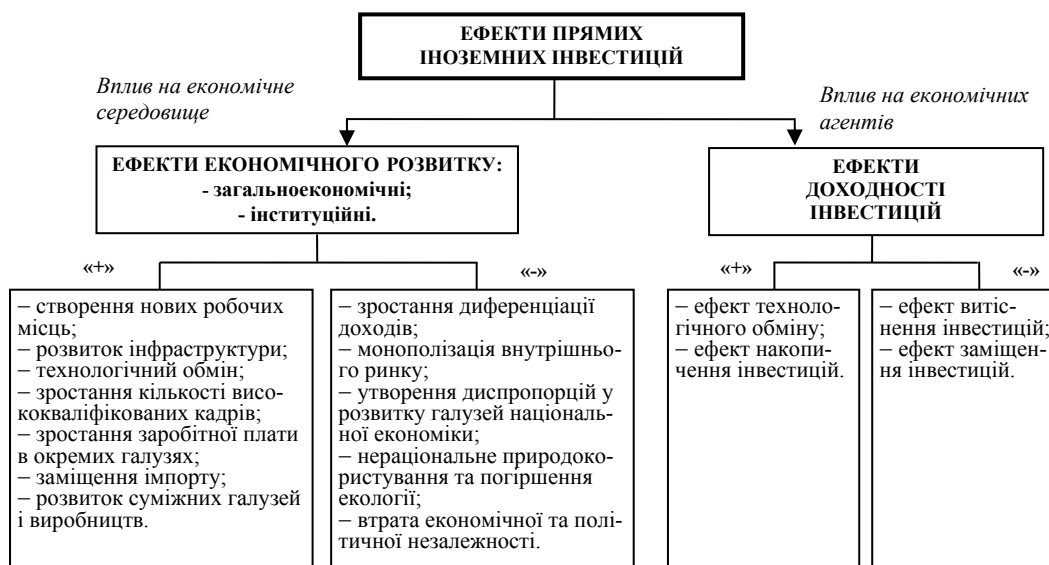

Рис. 3. Систематизація ефектів прямого іноземного інвестування

Джерело: формалізовано авторами на основі узагальнення [6, 8, 10]

Тобто, мотивацію діяльності філій іноземних компаній доцільно розглядати не тільки з позицій вигід для іноземних компаній, а й наслідків їх діяльності для приймаючої країни.

Практичні результати дослідження. Узагальнення теоретичного доробку щодо визначення ефектів діяльності для іноземних компаній в економіці країни дозволив їх умовно розподілити на позитивні та негативні (рис. 3). У такій логічній постановці доцільно проаналізувати ефекти ПІІ в Україні з точки зору створення сприятливих передумов для подальшого їх зростання.

Ефект технологічного обміну. У сучасних наукових публікаціях технологічний обмін визначається як одна із найдинамічніших форм міжнародних економічних відносин. Науковці відзначають, що процеси техноглобалізму мають суперечливий характер, що проявляється у неоднозначному впливі на розвиток економічних систем у світовому масштабі. Це виражається, з одного боку, у зростаючих тенденціях ефективності виробництва та зростанні продуктивності праці за рахунок впровадження прогресивних технологій, інноваційних форм і методів організації виробництва, якісно нового рівня менеджменту, домінування інформаційної компоненти в економіках розвинених країн світу, ключовою роллю ТНК у процесах інтенсифікації міжнародного науково-технологічного обміну, а з іншого боку, у дегуманізації та маргіналізації суспільства, підви-

щенні рівня безробіття як результату високих темпів розвитку НТП, надмірної техногенного навантаження на навколишнє середовище і загрозливих масштабах використання не відновлюваних природних ресурсів [8, с. 98]. Основні тенденції міжнародного технологічного розвитку узагальнено представлено на рис. 4.

Рис. 4. Тенденції міжнародного технологічного розвитку

Джерело: узагальнено авторами за даними [8, 11–13]

Участь України у міжнародному науково-технологічному обміні є незначною, а тенденції технологічного розвитку йдуть у розріз із загальносвітовими

Закінчення табл. 1

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
<i>JTI</i>	23,31	x	x	192,69	192,81	265,90	349,82	533,88	692,00	862,39
<i>Carlsberg</i>	62,56	48,48	84,40	101,67	125,76	170,57	176,89	238,71	290,40	224,02
<i>SKF</i>	16,98	44,17	118,92	112,49	186,57	186,37	300,77	402,42	472,36	523,19
<i>SUN InBev</i>	21,34	23,03	36,25	28,43	31,02	24,07	19,45	27,55	34,58	48,03
<i>Valeant Pharmaceuticals</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3. Темп приросту фундаментальної вартості бізнесу, % до попереднього року										
<i>JTI</i>	x	x	x	1183,93	43,35	42,14	38,94	40,24	6,78	4,25
<i>Carlsberg</i>	x	105,97	38,99	52,60	31,27	14,30	34,42	-7,11	28,32	-16,87
<i>SKF</i>	x	-34,31	-19,97	322,87	-18,24	95,65	34,05	50,23	41,95	4,59
<i>SUN InBev</i>	x	49,82	47,42	-19,35	-3,86	40,00	-14,83	-47,16	-48,36	70,26
<i>Valeant Pharmaceuticals</i>	x	x	x	x	x	2,13	1,16	1,78	3,22	3,12
4. Темп приросту фундаментальної вартості бізнесу, % до 2008 р.										
<i>JTI</i>	x	x	x	345,88	539,18	808,50	1162,23	1670,17	1790,21	1870,60
<i>Carlsberg</i>	x	105,97	186,28	336,86	473,45	555,44	781,05	718,44	950,18	773,02
<i>SKF</i>	x	-34,31	-47,42	122,33	81,78	255,65	376,77	616,25	916,74	963,44
<i>SUN InBev</i>	x	49,82	120,86	78,12	71,24	139,75	104,18	7,90	-44,28	-5,13
<i>Valeant Pharmaceuticals</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Джерело: розраховано авторами за даними фінансової звітності

Якщо за критерій накопичення капіталу прийняти фундаментальну вартість компаній, який на нашу думку є більш інформативним, так як відображає здатність компанії як організаційної форми інвестованого капіталу, створювати нову вартість, то результати діяльності іноземних компаній є більш вагомими порівняно з українськими конкурентами. Із загальної сукупності досліджуваних підприємств лише компанія *SUN InBev* Україна характеризується спадною динамікою. Це пояснюється тим, що починаючи з 2013 р. діяльність компанії є збитковою. Причин на це кілька. З 2007 р. компанія агресивно нарощувала частку українського пивного ринку і за прогнозами експертів була недосяжною найближчими конкурентами. У 2013–2014 рр. на глобальному ринку було реалізовано кілька невдалих проектів по просуванню нових брендів, які стали зби-

тковими та неперспективними з точки зору подальшого просування. Крім того спадні тенденції українського пивного ринку та невдалі інвестиційні рішення компанії у сукупній взаємодії спричинили хронічну збитковість діяльності компанії *SUN InBev*. Незважаючи на це, компанія входить до лідерів вітчизняного ринку, її бренд є найбільш впізнаваним, а найближчі можливості зростання менеджмент глобальної компанії вбачає у новій стратегії, яка реалізується в межах об'єднання бельгійського концерну *AB InBev* і турецької компанії *Anadolu Efes*. Дана подія стала ключовою для українського пивного бізнес-простору, а її результати очікуються вже наприкінці 2018 р. Щодо інших досліджуваних компаній, то можна відзначити таку особливість порівняно з українськими аналогічними підприємствами. Зростання фундаментальної вартості іноземних компаній відбувається не тільки за рахунок збільшення балансової вартості чистих активів як переважно у представників вітчизняного бізнесу, а й за рахунок позитивних потоків доданої вартості (економічного прибутку) бізнесу.

Щодо *ефекту витіснення інвестицій*, то його варто досліджувати для конкретних компаній. Так, щодо пивного бізнесу, то незважаючи на його низький рівень привабливості порівняно з періодом 2000–2013 рр., саме дві іноземні компанії *Carlsberg* та *SUN InBev* контролюють більше 55 % українського ринку та майже половину експорту пива. Незважаючи на зростання акцизних ставок і песимістичні прогнози щодо перспектив зростання українського пивного ринку, стратегії трійки лідерів є амбіційними та передбачають щонайменш збереження нинішніх ринкових позицій, а в ситуації *SUN InBev* повернення лідерського рейтингу серед основних конкурентів.

Щодо металургійного бізнесу, то компанія *Arcelor Mittal* (Luxembourg) впевнено очолює рейтинг ТОП-100 найбільших металургійних компаній світу протягом останніх трьох років, а українська компанія *Арселор Миттал* Кривий Ріг є самим потужним підприємством глобальної компанії. Як було зазначено, дана компанія в Україні характеризується замкнутим циклом виробництва, тобто має свою власну матеріальну сировинну базу. При цьому за рівнем технологічності виробництва є неконкурентоспроможним підприємством порівняно з основними світовими металовиробниками, тобто основна орієнтація — експорт низько технологічної сировинної металопродукції. Український ринок збуту металопродукції є непривабливим та характеризується хронічно спадними тенденціями, що пов'язано, перш за все, з неефективною державною політикою щодо розвитку інвестиційних виробництв, зокрема, машинобудування, будівництва та модернізації об'єктів інфраструктури. В цілому, узагальнюючи думку фахівців у сфері металургійного виробництва варто наголосити на системній проблемі українського бізнесу — відсутності стратегії розвитку гірничо-металургійного комплексу України. Тобто, кожне підприємство у вітчизняному металургійному бізнес-просторі виживає само по собі, а конкуренція української локації *Arcelor Mittal* забезпечується дешевизною металеві сировини та робочої сили, а також можливістю колосально економити на екологічних витратах порівняно із локаціями у інших країнах. В аспекті ефекту витіснення інвестицій варто зазначити, що, як і у пивному бізнесі, негативного наслідку для іноземних компаній не

спостерігається, скоріше вони створюють потужну конкуренцію та, відповідно, стимули для більш інтенсивного розвитку українських підприємств.

Щодо IT-бізнесу, то ефекту витіснення інвестицій на даному етапі також не відбувається, так як вітчизняні IT-компанії сьогодні не створюють серйозної конкуренції для іноземних гігантів. Як уже було зазначено, основним мотивом присутності глобальних IT-компаній на українському ринку є людський ресурс. Однак сьогодні для України, як і для більшості країн світу, притаманна проблема перевищення попиту на IT-спеціалістів (*middle* та *senior*) над ринковою пропозицією. Не зважаючи на позитивні тенденції зростання чисельності працівників IT-сектору, на сьогодні їх кількість у сотні разів менше, ніж, наприклад, у Індії (10 млн осіб).

Висновки. Якщо узагальнити результати аналізу інвестиційного середовища господарювання та результати аналізу основних причин/факторів, що зумовлюють діяльність іноземних компаній на українському ринку, то у своїй переважній більшості вони стосуються більш дешевої ресурсної складової, що дозволяє отримувати ефекти накопичення у вигляді накопиченої вартості. Варто наголосити, що Україна втрачає безліч можливостей у вигляді прямих іноземних інвестицій, внаслідок таких причин, як високий рівень корумпованості влади, бюрократизація дозвільних процедур, неефективна фіскальна система, нестабільність і непрозорість правового та регуляторного середовища, недосконалість системи захисту іноземних інвестицій, відсутність прозорого ринку землі, нерозвиненість логістичної та виробничої інфраструктури, низький рівень професійної кваліфікації підприємців, брак організованої інформації про привабливі інвестиційні проекти. Щодо ефектів діяльності іноземних компаній в Україні, то всі досліджувані підприємства протягом функціонування на вітчизняному ринку досягли ефекту нарощення активів, оцінювання якого здійснювалося на основі фундаментальної капіталізації. При цьому, мови про технологічні ефекти взагалі не йде, так як український бізнес у цьому питанні має аутсайдерські позиції порівняно із зарубіжними конкурентами.

У подальших дослідженнях авторів отримані результати оцінювання масштабів та ефектів діяльності іноземних корпорацій в Україні будуть використані для визначення передумов, ключових факторів і механізми підвищення ефективності діяльності іноземних компаній в Україні.

Література

1. Blomstrom M., Kokko A. Multinational Corporations and Spillovers. Journal of Economic Surveys. 1998. Т. 12, № 3. С. 247.
2. Bhagwati J. In Defense of Globalization. Oxford: Oxford University Press, 2004. 320 с.
3. Dunning J., Lundan S. Multinational Enterprises and the Global Economy. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2008. 920 с.
4. Kojima K., Ozawa T. Micro- and macro-economic models of direct foreign investment: toward a synthesis // Hitotsubashi Journal of Economics. 1984. Т. 25. С. 1.
5. Markusen J. R. Multinational Firms and the Theory of International Trade Denver: MIT Press, 2004. 440 с.

6. Рогатнев Н. С. Факторы, влияющие на принятие решений о зарубежном инвестировании. Проблемы современной экономики: сборник материалов XIX Международной научно-практической конференции. 2014. С. 35.
7. Porter M. *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press, 1998. 896 с.
8. Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование : монография / Д. Лукьяненко и др. Киев : КНЕУ, 2013. 466 с.
9. Вишнеvsька К. В. Особливості оцінювання адаптації за постіндустріальних умов діяльності підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2018. Вип. 42. — С. 58.
10. Лук'яненко Д. Г., Поручник А. М., Столярчук Я. М. Міжнародна економіка : підручник. К.: КНЕУ, 2014. 762 с.
11. Сумина О. Н., Ткачук Ю. Я. Развитие рынка технологических инноваций в Украине в процессе интернационализации науки и технологий. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011. № 2. С. 139.
12. Столярчук Я. М. Монополізація капіталу і виробництва як ключовий компонент механізму глобального економічного циклу. Формування ринкової економіки. 2010. Спец. Вип. С. 138.
13. Поручник А. М., Столярчук Я. М. Глобальні імперативи транснаціоналізації національних економік. Формування ринкової економіки. 2009. Вип. 21. С. 257.
14. Стріха М. Українська наука перед викликами. Дзеркало тижня. Україна. 2012. № 8. Дата оновлення: 04.04.2019. URL: https://dt.ua/SCIENCE/ukrayinska_nauka_pered_viklikami_.html

References

1. Blomstrom, Magnus, and Ari Kokko “Multinational Corporations and Spillovers.” *Journal of Economic Surveys* 3(1998): 247–277.
2. Bhagwati, Jagdish. *In Defense of Globalization*. Oxford, Oxford University Press, 2004.
3. Dunning, John, and Sarianna Lundan *Multinational Enterprises and the Global Economy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2008.
4. Kojima, Kiyoshi, and Terutomo Ozawa “Micro- and macro-economic models of direct foreign investment: toward a synthesis.” *Hitotsubashi Journal of Economics* 25 (1984): 1–20.
5. Markusen, James. *Multinational Firms and the Theory of International Trade* Denver. Cambridge: MIT Press, 2004.
6. Rogatnev, Nikolay “Faktorvi, vliyayuschie na prinyatie resheniy o zarubezhnom investirovanii.” *Problemyi sovremennoy ekonomiki: sbornik materialov XIX Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii* (2014): 35–38 [in Russian].
7. Porter, Michael *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press, 1998.
8. Lukyanenko, Dmitriy G., and Anatoliy M. Poruchnik, eds. *Globalnoe ekonomicheskoe razvitie: tendentsii, asimetrii, regulirovanie* [Global economic development: trends, asymmetries, regulation]. Kiev: KNEU, 2013 [in Russian].
9. Vyshnevskaya, Kateryna V. “Osoblyvosti otsiniuvannya adaptatsii za postindustrialnykh umov diialnosti pidpriemstva”. *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*. 42 (2018): 58–70 [in Ukrainian].
10. Lukianenko, Dmytro G., and Anatolii M. Poruchnyk, eds. *Mizhnarodna ekonomika* [International economics]. Kyiv: KNEU, 2014 [in Ukrainian].
11. Sumina, Olga N., and Yuriy Ya. Tkachuk “Razvitie ryinka tehnologicheskikh innovatsiy v Ukraine v protsesse internatsionalizatsii nauki i tehnologiy”. *Marketynh i menedzhment innovatsii*. 2 (2011): 139–144 [in Russian].

12. Stoliarchuk, Yaroslava M. “Monopolizatsiia kapitalu i vyrobnytstva yak kliuchovyi komponent mekhanizmu hlobalnoho ekonomichnoho tsyклу”. *Formuvannia rynkovoi ekonomiky*. Spets. Vyp. (2010): 138–141 [in Ukrainian].

13. Poruchnyk, Anatolii M., and Yaroslava M. Stoliarchuk “Hlobalni imperatvvy transnatsionalizatsii natsionalnykh ekonomik”. *Formuvannia rynkovoi ekonomiky*. 21 (2009): 257–278 [in Ukrainian].

14. Strikha, Maksym “Ukrainska nauka pered vyklykamy” *Dzerkalo tvzhnia. Ukraina*. 8 (2012): https://dt.ua/SCIENCE/ukrayinska_nauka_pered_viklikami_.html (accessed April 04, 2019).

СТРАТЕГИЧЕСКАЯ МОТИВАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ИНОСТРАННЫХ КОМПАНИЙ В УКРАИНЕ

Наталія Валентиновна Шевчик.

канд. экон. наук, доцент,
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
университет имени Вадима Гетьмана»
natalykneu@ukr.net

Вадим Николаевич Рудь,

студент магистерской программы
«Менеджмент предпринимательской
деятельности»,
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
университет имени Вадима Гетьмана»
rudvadym@gmail.com

Владислав Юрьевич Фесенко,

студент факультета экономики и управления,
ГВУЗ «Киевский национальный экономический
университет имени Вадима Гетьмана»
vlad.11.fesenko@gmail.com

Аннотация. В статье представлены результаты исследований авторов проблематики стратегической мотивации деятельности экономических субъектов. Аргументирована авторская позиция относительно содержания понятия и определены ключевые особенности стратегической мотивации иностранных компаний на зарубежных рынках на основе логики взаимосвязи факторов, мотивов и эффектов деятельности. Практический аспект исследования представлен результатами анализа мотивов и эффектов деятельности иностранных предприятий в Украине, которые были получены на основе обобщения бизнес-аналитики таких компаний как *ArcelorMittal* (металлургический бизнес), *Luxoft* (ИТ-бизнес), *JTI* (производство табачных изделий), *SKF* (производство подшипников, систем смазки и мехатроники), *Carlsberg* и *SUN InBev* (пивной бизнес).

Ключевые слова: стратегическая мотивация деятельности экономических субъектов, мотивы, эффекты прямых иностранных инвестиций, технологический обмен, накопление инвестиций.

THE STRATEGIC MOTIVATION FOR THE BUSINESS OF FOREIGN COMPANIES IN UKRAINE

Nataliia V. Shevchuk

PhD (Econ.), Associate Professor,
SHEI "Kyiv National Economic University named
after Vadym Hetman"
natalykneu@ukr.net

Vadim M. Rud, Student of Master Program

«Management of Entrepreneurship »,
SHEI "Kyiv National Economic University named
after Vadym Hetman"
rudvadym@gmail.com

Vladislav U. Fesenko, student of the

Economic and management department
SHEI "Kyiv National Economic University named
after Vadym Hetman"
vlad.11.fesenko@gmail.com

Abstract. The article presents author's generalizations of theoretical researches on the issues of strategic motivation of economic entities' activities and the practical results of the activities of foreign companies in Ukraine. The terminological analysis of scientific interpretations of the category "strategic motivation of the activities of economic entities" and the logical synthesis of the terms of economic theory (economic needs, interests, motives, activities, purpose, result) and the theory of strategic management (strategy, intentions, predictions, hypotheses) allowed to argue the author's position on expanding the content of the study of strategic motivation of companies. On the generalization of the results of theoretical studies of the factors of influence, motives and effects of foreign companies' activity on entering foreign markets, key features of their strategic motivation have been identified. The practical aspect is presented by the results of the analysis of the motives and effects of the activities of foreign companies in Ukraine, which were obtained on the basis of generalization of business analytics of such companies as ArcelorMittal (metallurgical business), Luxoft (IT business), JTI (tobacco production), SKF (bearing production, lubrication systems and mechatronics), Carlsberg and SUN InBev (beer business).

The technological development effect is determined on the basis of comparative characteristics of the technological level of Ukraine and foreign countries: the effect of investment accumulation is analysed on the basis of the application of fundamental-value business analysis of specific companies: The effects of crowding out investment have been demonstrated for metallurgical, beer and IT businesses. Conclusion are made regarding the raw material and resource motivation of foreign companies in Ukraine and the priority of the effects of investment accumulation. As for Ukraine, it loses many opportunities in the form of direct foreign investments, due to such reasons as the high level of corruption in power, bureaucratization of permit procedures, ineffective fiscal system, instability and opacity of the legal and regulatory environment, etc.

Keywords: strategic motivation of economic development, motives, consequences of foreign investments, technological investment, accumulation of investments.

Стаття надійшла до редакції 17.05.2019